

ПАРТНЕРСТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ ГУМАНІТАРНИХ ЦІЛЕЙ ПРОТИМІННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Бєліх І. В.

*аспірант кафедри бізнес-адміністрування і менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності
Запорізького національного університету
м. Запоріжжя, Україна*

Постановка проблеми. Станом на початок листопада 2024 року внаслідок бойових дій на території України вибухонебезпечними предметами забруднено 128000 квадратних кілометрів суходолу та 14000 квадратних кілометра акваторії водних ресурсів, понад 6 мільйонів громадян страждають від обставин за яких порушено нормальні умови існування внаслідок дії чинників надзвичайної ситуації [1]. Це суттєво впливає на безпеку населення, яке мешкає на цих територіях, приносить збитки сільському господарству і промисловості та значно стримує соціально – економічне зростання в постраждалих регіонах. Тому в Україні гостро постало питання звільнення забрудненої території від вибухонебезпечних предметів. Одним із напрямків такої діяльності є створення потужних інструментів для реалізації цілей протимінної діяльності.

Мета дослідження. Дослідити сутність створюваних інструментів протимінної діяльності в аспекті застосування та реалізації партнерських програм шляхом порівняння, запропонувати інноваційні рішення.

Виклад основного матеріалу. Правові та організаційні засади здійснення протимінної діяльності в Україні та особливості державного регулювання у цій сфері визначає Закон «Про протимінну діяльність в Україні» [2]. Зокрема в Законі визначено, що розмінування (гуманітарне розмінування) – це комплекс заходів, які проводяться операторами протимінної діяльності з метою ліквідації небезпек, пов'язаних із вибухонебезпечними предметами, включаючи нетехнічне та технічне обстеження територій, складення карт, виявлення, знешкодження та (або) знищення вибухонебезпечних предметів, маркування, підготовку документації після розмінування, надання громадам інформації щодо протимінної діяльності та передачу очищеної території [2, ст. 1, п. 3]. Закон також визначає:

Об'єктами протимінної діяльності є:

- 1) вибухонебезпечні предмети, що підпадають під дію цього Закону;

2) обладнання та процеси, що використовуються у сфері протимінної діяльності;

3) імовірно забруднені та забруднені вибухонебезпечними предметами території, акваторії та об'єкти інфраструктури.

2. Суб'єктами протимінної діяльності є:

1) національний орган з питань протимінної діяльності (національний оператор);

2) уповноважені органи виконавчої влади у сфері протимінної діяльності, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування;

3) центр протимінної діяльності та центр гуманітарного розмінування;

4) оператори протимінної діяльності" [2, ст. 6].

Закон визначає джерела фінансування протимінної діяльності, це зокрема:

– бюджетні призначення, кошти місцевих бюджетів, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, а також за рахунок інших джерел фінансування, не заборонених законодавством;

– фінансові ресурси донорів, у тому числі міжнародна технічна допомога, поворотна та безповоротна фінансова допомога міжнародних організацій, благодійна допомога;

– замість прямого фінансування донори можуть здійснювати фінансування заходів протимінної діяльності в натуральній формі, зокрема направлення спеціалістів, надання обладнання, матеріалів, засобів для виконання національної програми протимінної діяльності;

– заходи з протимінної діяльності, що здійснюються уповноваженими підрозділами центральних органів виконавчої влади, фінансуються за рахунок бюджетних призначень.

Іншим Законом України «Про державно – приватне партнерство» визначаються ознаки державно-приватного партнерства, зокрема такі:

– надання прав управління (користування, експлуатації) об'єктом партнерства або придбання, створення (будівництво, реконструкція, модернізація) об'єкта державно-приватного партнерства з подальшим управлінням (користуванням, експлуатацією), за умови прийняття та виконання приватним партнером інвестиційних зобов'язань відповідно до договору, укладеного в рамках державно-приватного партнерства;

– довго тривалість відносин (від 5 до 50 років);

– передача приватному партнеру частини ризиків у процесі здійснення державно-приватного партнерства;

– внесення приватним партнером інвестицій в об'єкт державно-приватного партнерства.

Всі інвестиційні проекти, що відповідають ознакам державно-приватного партнерства, мають бути реалізовані лише із застосуванням вимог цього Закону [3, ст. 1, п. 3]. Однак він же визначає, що державний партнер може застосувати такі проекти і в інших сферах діяльності, які передбачають надання суспільно значущих послуг, крім видів господарської діяльності, які відповідно до закону дозволяється здійснювати виключно державним підприємствам, установам та організаціям. Державно-приватне партнерство застосовується з урахуванням особливостей правового режиму щодо окремих об'єктів та окремих видів діяльності, встановлених законом [3, ст. 4, п. 2]. Тобто сфера застосування публічно-приватного партнерства може бути розширена у тому числі і на питання гуманітарного розмінування, яке регулюється чинним Законом [2]. Зокрема можуть мати місце угоди про концесію, про управління майном, по спільну діяльність з елементами змішаних, а також міжнародних договорів. У будь-якому випадку передбачено, що всі питання повинні обумовлюватись у відповідних угодах. Контроль за виконанням угод здійснює державний орган у сфері цивільного захисту та оператори з гуманітарного розмінування на різних рівнях в межах їх компетенції та відповідальності.

Особливості у використанні термінів державно-приватне партнерство та публічно – приватне партнерство нами досліджувались раніше [4].

Попередні дослідження чинників ураження надзвичайної ситуації воєнного характеру показали недосконалість законодавства в плані імплементації норм Міжнародного гуманітарного права в Україні [5]. Такий стан справ суттєво стримує генерацію переліку потенційних послуг у сфері цивільного захисту населення та переліку сторін, які приймають в них участь. В подальшому такі переліки будуть потрібними для створення інноваційних бізнес моделей та партнерських програм.

Висновки. Було проведено сумісний вибірковий аналіз окремих положень Закону «Про протимінну діяльність в Україні» та Закону України «Про публічно – приватне партнерство». Через порівняння стає зрозумілим, що закони не мають повної сумісності. Однак сфера застосування публічно – приватного партнерства може бути розширена у тому числі і на питання гуманітарного розмінування, а закони можуть доповнювати один одного. Інноваційні, прогресивні рішення тут можуть бути народжені на стику подій.

Пропозиції. 1. На основі чинних норм Міжнародного гуманітарного права розробити класифікацію небезпечних чинників НС згідно запропонованого способу їх визначення [5] та привести нормативні акти у сфері ЦЗ та Держспоживстандарту до належного рівня їх імплементації в Україні.

2. На основі виконаного згідно п.1 цих пропозицій розробити ціннісні пропозиції, як основу для створення інноваційної моделі публічно – приватного та бізнес – партнерства у сфері цивільного захисту [6], зокрема для сфери гуманітарного розмінування.

3. Застосувати тайм менеджмент.

Література:

1. Новини 05.10.2024: 128 000 кв. км суходолу та 14 000 кв. км акваторії України забруднено вибухонебезпечними предметами. *Міністерство оборони України*. URL: <http://surl.li/xgtxts> (дата звернення: 24.11.2024).

2. Про протимінну діяльність в Україні: Закон України від 01.01.2024 р. № 2642-VIII. Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2019, № 6, Ст. 39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2642-19#Text> (дата звернення: 24.11.2024).

3. Про державно – приватне партнерство: Закон України від 03.09.2023 р. № 2404-VI.// Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2010, № 40, Ст. 524. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text> (дата звернення: 24.11.2024).

4. Беліх І. В. Сучасний стан організації цивільного захисту в місцевих громадах України. *Державне управління в Україні: виклики та перспективи* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 7–8 травня 2021 р. Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2021. С. 25–31. URL: <http://surl.li/ftaxsn> (дата звернення: 24.11.2024).

5. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів. *База даних «Законодавство України»*. URL: <http://surl.li/brsas> (дата звернення: 24.11.2024).

6. Остервальдер О., Пінье І., Грег Б., Сміт А. Розробляємо ціннісні пропозиції. Як створити продукти та послуги які хочуть клієнти / пер. з англ. Корнута Р. 2-ге вид. Київ : Наш Формат, 2023. 324 с. ISBN 978-617-7513-03-1